

IN MEMORIAM BRAM VAN STOLK

Als ik me goed herinner kwam Bram in 1977 op het NISSO werken. De eerste jaren werkten we ieder aan eigen projecten en leefden daardoor nogal langs elkaar heen. Dat veranderde sterk toen ik in januari 1987 directeur werd van het instituut als opvolger van Ben Witte die ernstig ziek was. Bram werd een belangrijke steun en toeverlaat. Hij was begiftigd met een aantal sociale kwaliteiten waardoor hij bij uitstek geschikt was om in de toen ontstane overgangssituatie de groep bij elkaar te houden. Terwijl ik me inzette voor de inhoudelijke herleving van het Nisso, vervulde Bram als het ware een ander deel van mijn functies. Heel bescheiden en heel informeel, maar heel effectief.

Deze tandem-werksituatie bleek typerend voor Bram's functioneren. Hij kwam pas goed in vorm als hij in een co-operatief verband kon werken. Alles wat hij op wetenschappelijk seksuologisch terrein heeft verricht, heeft hij in een twee-eenheid tot stand gebracht. Zoals zijn eerdere onderzoek, samen met Herman ten Kroode en anderen, naar de positie van homoseksuelen in het bedrijfsleven en bij de overheid; zijn boek uit zijn eerste NISSO-tijd samen met Cas Wouters over vrouwen die hun man waren ontvlucht wegens mishandeling; zijn latere boek samen met Jos Frenken over de hulpverlening aan slachtoffers van incest; en nog enkele andere belangrijke publicaties.

De vanzelfsprekende verbinding tussen onderzoek en hulpverleningspraktijk was een andere kant van zijn creatieve instelling. In de jaren tussen zijn eerste onderzoek en zijn NISSO-werk, werkte hij als hulpverlener bij de Jhr. Schorerstichting, ook daar in nauwe samenwerking met anderen, met wie hij later over de bevindingen bij homoseksuele cliënten heeft gepubliceerd, en waarvan belangrijke stukken later terecht kwamen in zijn proefschrift "Eigenwaarde als groepsbelang. Sociologische studies naar de dynamiek van zelfwaardering" (1991).

De interesse voor het persoonlijke en het sociale gingen bij hem op een vanzelfsprekende manier samen. En hij vond een theoretisch-wetenschappelijke fundering voor zijn instelling in de civilisatietheorieën van Norbert Elias, waarin maatschappelijke veranderingen, veranderingen in de onderlinge betrekkingen van mensen, en veranderingen in de gevoelens in mensen, met elkaar verbonden werden. Elias werd een belangrijke mentor voor hem, en omgekeerd werden Bram en zijn vriend Rudolf belangrijke vrienden en steunpunten voor Elias.

Intussen zijn eerst Rudolf en nu ook Bram overleden aan de gevolgen van een waarschijnlijk al vroeg opgelopen HIV-infectie. Helaas kwam de ontwikkeling van de nieuwe protease-remmende farmaca voor hen te laat. Dat Bram, ondanks zijn beginnende ziekte, toch nog een autobiografisch boek van hoog literair niveau heeft kunnen publiceren (S-1; Meulenhoff 1995) heeft hem veel vreugde en ook de trots verschaft waar hij ten volste recht op had.

Cees J. Straver